

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מגמות בכתיבת ההיסטוריה: קלאסיקות וחידושים אחרונים -
27056

תאריך עדכון אחרון 19-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ביה"ס להיסטוריה - תכנית מצטיינים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' מנואלה קונסוני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: manuela.consonni@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

פרופ מנואלה קונסוני,
מר עודד שור,
מר אמגד מואסי,
מר דניאל נמירובסקי,
מר עידו מרק

תאור כללי של הקורס:

ללא העדפה לאזור או תקופת זמן מסוימים, בקורס נציג בפני תלמידים בתואר בוגר מגוון מהגישות המרכזיות והמשפיעות במחקר ההיסטוריה כפי שאלו התגבשו במאות ה-19 וה-20 בדיסציפלינה ההיסטורית.

מטרות הקורס:

מטרתנו להציג הן טקסטים קאנוניים ומשפיעים והן גישות פורצות דרך וחדשניות שעוד לא נכנסו לקאנון. התלמידים ילמדו להבין מאמרים, לזקק טיעונים מרכזיים, להיות רגישים לשיטת המחקר. הם ידרשו להצליח לפתח עמדה ביקורתית ביחס לטקסטים. בנוסף הקורס נועד לבחון יחד עם התלמידים כמה מהנחות היסוד והשאלות העקרוניות בחשיבה היסטורית מודרנית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

תלמידים יהיו מסוגלים לזהות את ההתפתחויות המרכזיות בדיסציפלינה ההיסטורית בעשורים האחרונים, לקרוא מאמר ולהבין את הטיעון המרכזי שלו ואת אופן ההוכחה שלו. סטודנטים יפתחו יכולות להעריך ביקורתית את חומרי הקריאה. הם יוכלו לפתח טענה מקורית משלהם בהתבסס על חומרי קריאה קיימים ולהביע אותה באופן קביל בכתובה אקדמית. תלמידים יהיו מודעים לכמה מהשאלות המתודולוגיות העקרוניות החשובים בבניית מחקר היסטורי.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הגישה הפדגוגית הכללית היא למידה מתוך התנסות אישית. הקורס מתנהל בקבוצות דיון בינוניות (כ 20 סטודנטים בקבוצה) מכל החוגים ההיסטוריים, בהנחיית עוזר/ת הוראה. משבוע לשבוע התלמידים נדרשים לקרוא חומר קריאה (מאמר או ספרות מדעית) ולכתוב ניתוח קצר של חומרי הקריאה. בשיעור עצמו דנים בחומר הקריאה ומשליכים ממנו על גישות רחבות יותר בכתביה ההיסטוריה ועל שאלות היסוד המתודולוגיות-פילוסופיות עמם מתמודד ההיסטוריון. עוזרי ההוראה מונחים באופן שוטף על ידי מרצה הקורס משבוע לשבוע. רמת המטלות משתנה במהלך הסמסטר כאשר בתחילה מטרת המטלות היא להצליח להבין את המאמר עצמו ולבסוף המטלה בוחנת יכולת לטעון טיעון מקורי ומבוסס ביחס לחומר הקריאה. הציון בקורס משוקלל ביחס לציוני המטלות לאורך השנה והשתתפות פעילה בדיונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

התלמידים יערכו היכרות ראשונית עם גישות מהיסטוריה תרבותית, היסטוריה חברתית, היסטוריה של מגדר, היסטוריה של הרעיונות, היסטוריה חומרית, לימודי מוכפפים, היסטוריה סביבתית וממשקים בין היסטוריה לביוולוגיה. כמו כן הם יכירו מושגים ורעיונות מרכזיים במחקר ההיסטורי כמו הבניה חברתית, מגדר, אוריינטליזם ושיח. בנוסף התלמידים יתמודדו עם שאלות של הסבר היסטורי, אמת היסטורית, הוכחה היסטורית, ריגורוזיות ופרשנות.

חומר חובה לקריאה:

סדר השיעורים וחומרי הקריאה:

1. מבוא: ההיסטוריה כמדע

לשיעור:

מארק בלוק, "אפולוגיה על ההיסטוריה או מקצועו של ההיסטוריון" (ירושלים: מוסד ביאליק, 2002), 55-88.

Marc Bloch, *The Historian's Craft* (New York: Random House, 1953), 8-47.

לתרגיל: מטלה חובה

מרק בלוק, "הרהורים של היסטוריון על ידיעות השווא של המלחמה", תרגום חיים רינגוורץ, בתוך הרהורים של היסטוריון: מבחר מאמרים (תל-אביב: רסלינג, 2009), 59-89.

Marc Bloch, "Reflections of a Historian on the False News of the War", trans. James P. Holoka, *Michigan War Studies Review*, no. 51 (2013): 1-11.

<https://www.miwsr.com/2013/downloads/2013-051.pdf>

2. מטריאליזם היסטורי: היסטוריוגרפיה מרקסיאנית

לשיעור:

אחת מהמהדורות הבאות של 'המניפסט הקומוניסטי':

קארל מרקס, המניפסט הקומוניסטי, בתוך: בנימין כהן (עורך), המניפסט הקומוניסטי במבחן הזמן, תל אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998, עמ' 37-62.

Karl Marx, *The Communist Manifesto*, in: *The Cambridge Companion to the Communist Manifesto*, Cambridge, Cambridge University Press, 2015, pp. 237-260.

גדי אלגזי, הרצאה: 'שלוש קריאות במרקס'

לתרגיל: מטלה חובה

Edward P. Thompson, E. P. "Time, Work-Discipline, and Industrial Capitalism." *Past & Present*, no. 38 (1967): 56-97.

3. הזמן הארוך: אסכולת האנאל

לשיעור:

Fernand Braudel, "History and the Social Sciences: The Longue Durée." *Review* (Fernand Braudel Center) 32, no. 2 (2009): 171-203.

<http://www.jstor.org/stable/40647704>.

לתרגיל: מטלה חובה

Emmanuel Le Roy Ladurie, "'The Event' and 'The Long Term' in Social History: the Case of the Chouan Uprising", *The Territory of the Historian*, Chicago: The University of Chicago Press, 1979, pp. 111-132 [1973].

4. האדם הקטן: מיקרו היסטוריה

לשיעור:

Carlo Ginzburg, "Microhistory and World History." Chapter. In *The Cambridge World*

-History, edited by Jerry H. Bentley, Sanjay Subrahmanyam, and Merry E. Wiesner Hanks, pp. 446–73. *The Cambridge World History*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.

לתרגיל:

אחת מהמהדורות הבאות של 'שובו של מרטן גר':

נטלי זימון דיוויס, שובו של מרטין גר (הוצאת חרגול, 2001), עמ' 13–31. (חסר המבוא)
Natalie Zemon Davis, *The Return of Martin Guerre* (Cambridge Mass: Harvard University Press, 1983) pp. 1–18

מומלץ לצפות בסרט: *The Return of Martin Guerre*, Vignè Daniel, 1982

5. שיח וכוח: פוסט-סטרוקטורליזם

לשיעור:

פייר בורדיה, 'המרחב החברתי והיווצרות הקבוצות', תיאוריה וביקורת, 38-39, 2011: 235-260
לתרגיל:

אחת מהמהדורות הבאות של 'תולדות המיניות':

מישל פוקו, "אנו הוויקטוריאנים", תולדות המיניות כרך ראשון: הרצון לדעת, תרגם גבריאל אש (הקיבוץ המאוחד, 1996), 7-14.

Michel Foucault, "We Victorians'," *The History of Sexuality*, trans. by Robert Hurley (New York: Phantom Books, 1978), pp. 1-15.

קריאה נוספת:

Michel Foucault, "The Body of the Condemned", *Discipline and Punish. The Birth of the Prison*, New York: Vintage Book – Random House, 1995, pp. 3-32.

6. היסטוריות של המדוכאים: אוריינטליזם ופוסט-קולוניאליזם

לשיעור:

אחת מהמהדורות הבאות של 'אוריינטליזם':

אדוארד סעיד, אוריינטליזם (תל אביב: עם עובד, 2000), 11-32.

אדוארד סעיד, אוריינטליזם (תל אביב: עם עובד, 2000), 11-32.

Edward Said, *Orientalism* (London: Penguin, 1977), pp. 11-28; 38-41; 166-175; 324-328.

לתרגיל:

Lata Mani, "Contentious Traditions: The Debate on Sati in Colonial India", in: Kumkum Sangari and Sudeah Vaid (eds.), *Recasting Women: Essays in Indian Colonial History* (New Brunswick: Rutgers University Press 1990), pp. 88-126.

7. המין השני: היסטוריה מגדרית

לשיעור:

Joan W. Scott, "Gender: A Useful Category of Historical Analysis", *American Historical Review*, Vol. 91, No. 5 (Dec., 1986), 1053-1075

לתרגיל:

Caroline Walker Bynum, "Women's Stories, Women's Symbols. A Critique of Victor Turner's Theory of Liminality", *Fragmentation and redemption: essays on gender and the human body in Medieval religion*, New York: Zone Books, pp. 27-51

8. האמת בהיסטוריה: היסטוריה של המדע

לשיעור:

Lorraine Daston and Glenn W. Most, "History of Science and History of Philologies", *Isis*, The History of Science Society, 106 2, 2015: 378-390

לתרגיל:

Lorraine Daston, "Marvelous Facts and Miraculous Evidence in Early Modern Europe", *Critical Inquiry*, Vol. 18, No. 1 (Autumn, 1991): 93-124

9. מה הוא חתול: היסטוריה תרבותית

לשיעור:

Peter Burke, "Cultural history: an interdisciplinary approach", *Diogenes* 2024:1-10.

לתרגיל:

אחת מהמהדורות הבאות של 'טבח החתולים הגדול':
רוברט דרנטון, טבח החתולים הגדול ואפיזודות אחרות תולדות התרבות הצרפתית (ירושלים: כרמל, 2016), 82-107.

Robert Darnton, *The Great Cat Massacre and Other Episodes in French Cultural History*. New York: Basic Books, 1984: pp. 75-104.

10. גבולות השדה: היסטוריה עולמית ומעברים בין תרבויות

לשיעור:

Sebastian Conrad, "A short history to thinking globally," *What Is Global History?* Princeton: Princeton University Press. 2016, pp. 17-36

לתרגיל:

Sanjay Subrahmanyam, "A Muslim Prince in Counter-Reformation Goa", *Three ways to be alien: travails and encounters in the early modern world Lebanon: Brandeis University Press*, 2011, pp. 23-72.

11. שינוי והמשכיות: משברים בהיסטוריה

לשיעור:

Gabriel Motzkin, "On the Notion of Historical (Dis)Continuity: Reinhart Koselleck's Construction of the Sattelzeit", *Contributions to the History of Concepts*, 1(2) 2005:145-158

לתרגיל:

Lee Mordechai, "Antioch in the Sixth Century: Resilience or Vulnerability?" *Late Antique Archaeology* 12, no. 1 (October 9, 2016): 25-41.

12. שלטון וסוכנות: היסטוריה פוליטית

לשיעור:

Leopold Ranke, von. 2021. "III. The Relationship of History, Politics, and Philosophy." *In Selected Writings on the Art and Science of History*, edited by Roger Wines, 101-104. New York, USA: Fordham University Press. <https://doi.org/doi:10.1515/9780823297085-005>.

לתרגיל:

Alexis De Tocqueville, *The Old Regime and The Revolution* (New York: Harper & Brothers, 1856), trans. John Bonner, 1-35.

13. חיי היום-יום: תרבות חומרית

לשיעור:

גדי אלגזי, "הלכות הגוף וארגון החברה: 'תהליך הציויליזציה' של נורברט אליאס", זמנים 70 (אביב 2000), עמ' 62-83.

לתרגיל:

Norbert Elias, *The History of Manners: The Civilizing Process Volume I* (New York: Pantheon Books, 1978).

חומר לקריאה נוספת:

אין

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן בכתב 10 %

מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 10 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
70 %

מידע נוסף / הערות:
